

# با افزایش اعتراضات ضد رژیم در ایران اقلیت‌های قومی خواستار آزادی و برابری هستند

به قلم رحیم حمید (/fa/experts/rhym-hmyd/)، روٹ ریگلر (/fa/experts/rwth-ryglr/)

۲۴ اکتبر ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/anti-regime-protests-swell-across-iran-ethnic-minorities-demand-freedom-and

العربية (/ar/policy-analysis/alshwb-ghyr-alfarsyt-ttalb-balhryt-walatraf-bhqwqha-alqwmymt-m-tsww-alahtjajat/)

درباره نویسنده

رحیم حمید (/fa/experts/rhym-hmyd/)

رحیم حمید پژوهشگر و روزنامه‌نگار آزاد اهوازی در موسسه دیالوگ برای مطالعات و تحقیقات و از نویسندگان انجمن فکرة است

روٹ ریگلر (/fa/experts/rwth-ryglr/)

روٹ ریگلر روزنامه‌نگار آزاد و مقیم گلاسکو در اسکاتلند است. شناسه او در توییتر: @syrians4jz



تحلیل کوتاه

## برای ایجاد تغییرات پایدارتر موج جاری اعتراضات در ایران باید شامل مطالبات و انتظارات اقلیت‌های قومی باشد

با افزایش اعتراضات ضد رژیم در سراسر ایران سرکوب معترضان هم گسترش یافته است. اما رژیم انتقام بی‌رحمانه خود را بر مناطقی (/https://astudies.org/2022/10/revolutionary-voices-ethnic-minorities-in-iran-demand-freedom-and-equality) معطوف کرده است که اقلیت‌های غیرفارس کشور در آن‌ها متمرکز شده‌اند. از مجموع ۲۲۴ معترضی که تخمین زده می‌شود تا کنون به دست

نیروهای رژیم کشته شده باشند. تقریباً ۹۰ درصد از اقلیت‌های قومی کشور هستند. هزاران تن دیگر بازداشت و زندانی شده‌اند.

در کردستان ایران در شمال غرب اولین جایی که در پی مرگ مهسا (ژینا) امینی (/https://astudies.org/2022/09/mahsa-amini-and-) (**irans-multi-layered-revolution**) زن ۲۶ ساله گرد اعتراض کردند رژیم به انتقام‌گیری سریع و وحشیانه علیه معترضان گرد دست زد. امینی که به خاطر «حجاب نامناسب» از سوی «گشت ارشاد» بازداشت شده بود بر اثر آسیب‌های شدیدی که با کتک زدن او ایجاد شده بود درگذشت. حملات رژیم علیه کردها به کردستان عراق هم گسترش یافت و سپاه پاسداران بدنام در روزهای اخیر بمباران‌ها علیه روستاهای کرد را در منطقه مرزی با استفاده از پهپاد و موشک شدت بخشیده است.

اما اقلیت‌های قومی مناطق دیگر هم به شکلی مشابه هدف گرفته شدند. مثلاً در منطقه بلوچستان در جنوب غرب از ۱۶ سپتامبر دست‌کم ۹۱ تن (/https://www.iranintl.com/en/202210067855) از جمله یک زن و شش کودک دو تا پنج ساله به دست نیروهای رژیم کشته شده‌اند.

همانند گلوله‌باران معترضان و حملات رژیم علیه دیگر مناطق اقلیت‌های قومی بمباران بی‌هدف روستاهای کردنشین عراق به اسم «مقابله با جدایی‌طلبی» و «جنگ با ترور» توجیه شده است (/https://astudies.org/2022/10/as-protests-escalate-irans-ethnic-)

بسیاری از ایوژیسیون فارسی-ایرانی (/minorities-fight-multifaceted-oppression-racism-and-propaganda) این‌ها بهانه‌های متعارف رژیم و شرم‌آورتر از آن

(/https://ir.voanews.com/a/shirin-hunter-a-university-professor-voa-farsi-guest-)

<https://astudies.org/2022/08/how-iran-used-securitisation-to-impede-the-ahwazis-pursuit-of-freedom/>) بلوچ ترک- آذربایجان یا مناطق دیگر استفاده می‌شود.

حتی پیش از گسترش اعتراضات جاری هم سرکوب‌های رژیم بر مناطق اقلیت‌نشین متمرکز بوده است. به محض شروع اعتراضات در کردستان رژیم از ترس آنکه نه تنها مرگ مهسا امینی بلکه خشم فزاینده از سوءرفتارهای رو به گسترش رژیم و بحران‌های فزاینده منجر به اعتراضات انبوه شود در منطقه عمدتاً عرب اهواز در جنوب و جنوب‌غرب ایران سرکوب عمده‌ای را آغاز کرد و تعداد زیادی از نیروها را به این منطقه اعزام کرد.

رژیم برای سرکوب اعتراضات تعداد زیادی سرباز نیروی امنیتی و خودروی زرهی مستقر کرده است و ماموران رژیم مشغول بازداشت انبوه فعالان روشنفکران شعرا نویسندگان و کسانی هستند که رژیم می‌ترسد آن‌ها «محرک اغتشاش» شوند. یکی از بازداشت‌شدگان زهرا سواریان (<https://astudies.org/2022/10/ahwazi-activist-dies-following-suspected-torture-in-iran-regime-detention-facility/>) ۳۲ ساله شاعر و فعال حقوق مدنی اهوازی است که به بخش زنان زندان سپیدار اهواز که به خاطر شکنجه بدنام است منتقل شده است. سواریان یکی از چندین فعال زن اهوازی است که بازداشت شده است. زن دیگری به نام عفاف عبادی فعال دانشجویی از خانه خود به زور برده شد و وقتی شوهر او حمید خلیلاوی به خانه آمد و از ماجرا باخبر شد به شعبه وزارت اطلاعات و امنیت مراجعه کرد تا محل نگهداری همسرش را جویا شود اما او را هم بازداشت کردند.

در ۷ اکتبر فعالان اهوازی مرگ عماد حیدری ۳۱ ساله فعال برجسته و محبوب حقوق مدنی را تایید کردند (<https://astudies.org/2022/10/ahwazi-activist-dies-following-suspected-torture-in-iran-regime-detention-facility/>) او

ده روز پیش از آن در شهر اهواز مرکز استان از سوی نیروهای رژیم بازداشت شده بود. بنا به باور عمومی عماد در نتیجه شکنجه بیرحمانه در یکی از زندان‌های تحت کنترل دستگاه‌های اطلاعاتی رژیم جان باخته است. او پس از بازداشت متهم شده بود که با فعالان حقوق مدنی دیگر در خارج از کشور در تماس بوده و برای اتصال به اینترنت که رژیم در تلاش برای خاموش کردن پوشش اعتراضات آن را قطع کرده و توزیع وی‌پی‌ان بین جوانان اهوازی تلاش کرده تا بتوانند فیلترینگ اینترنت از سوی رژیم را دور بزنند و به رسانه‌ها دسترسی یابند و حقیقت را درباره اعتراضات و رویدادها در منطقه گزارش کنند.

شجاعت دختران و زنان ایرانی از تمام سنین که با برداشتن حجاب‌های خود در اعتراض به کشتن امینی و ممنوعیت‌های داعش‌وار رژیم حاکم کماکان خطر شلاق خوردن و زندان را به جان می‌خرند باعث توجه بین‌المللی به اعتراضات شده است. در واقع در این دور اعتراضات پاسخ جنایت‌کارانه و بی‌رحمانه رژیم در بیشتر کشور عمدتاً نتیجه عکس داشته و صدها هزار جوان ایرانی از هر دو جنسیت کماکان به خیابان‌ها می‌آیند تا بگویند «دیگر بس است».

اما عامل مهم قومیت در مورد قربانیان رفتار خشن رژیم توجه بسیار کمتری در پوشش بین‌المللی جلب کرده است. هرچند خود امینی و دیگر قربانیان جانب‌ناخته یا بازداشتی در سرکوب فزاینده رژیم عمدتاً از اقلیت‌ها هستند. تمرکز رسانه‌های بین‌المللی بر ماهیت رهبری زنان در این خیزش فارغ از عوامل قابل توجه دیگر بوده است.

البته استثناهایی وجود دارد. خانم رها بحرینی پژوهشگر بخش ایران در عفو بین‌الملل و وکیل حقوق بشر ساکن لندن در گفتگو با ایران اینترنشنال شبکه مخالف رژیم در این هفته گفت: «به نظر می‌رسد دقیقاً به خاطر اینکه این استان‌ها از قبل هم سرکوب و به حاشیه رانده شده‌اند و مناطق حساسی محسوب می‌شوند به راحتی می‌توان به این شیوه بی‌رحمانه جان ده‌ها تن را گرفت. به نظر می‌رسد که برای رژیم جمهوری اسلامی ایران هیچ هزینه‌ای ندارد که این گروه‌ها را که به طور تاریخی مورد ظلم و تبعیض بوده‌اند به این شیوه هولناک بکشد». او همچنین اشاره کرد که مرگ اقلیت‌های ایرانی در بازداشت به طور تاریخی بالا بوده است و شمار اقلیت‌ها در اعدامی‌های رژیم نیز رقم بالایی است.

قابل انکار نیست که معترضان سراسر ایران صرف نظر از پیشینه دلورانه خطر بازداشت شکنجه و زندان به خاطر اعتراض برای آزادی‌های اساسی یکسان و حقوق بشر را به جان می‌خرند. اما سرکوب خفقان‌آور و شدت مجازات‌هایی که آن‌ها برای مخالفت متحمل می‌شوند یکسان نیست. برای اقلیت‌های قومی در نواحی مرزی الحاقی یا مستعمراتی ایران عمدتاً کردها اعراب اهوازی بلوچ‌ها ترکمن و آذری‌ها بنیادگرایی سرکوبگرانه متعارف رژیم و زن‌ستیزی آن با لایه‌ای اضافی از آزار اقلیت‌های غیرفارس ترکیب شده است و سببیت حملات رژیم را مضاعف کرده است.

در حالی که رژیم اوباش بسیجی لباس شخصی و بی‌رحم خود را در تهران برای مضراب کردن باتوم زدن و اعراب معترضان گسیل می‌کند در مقابل در کردستان بلوچستان و اهواز مسلسل‌های سنگین خودروهای زرهی تانک‌ها و توپخانه سنگین و حتی هلیکوپترهای مسلح را اعزام کرده است. البته نیروهای بسیجی رژیم مثل «گشت ارشاد» آن به بی‌رحمی معروف اند اما چکمه‌ها

باتومها و شوکرهای برقی آنها اثر مرگبار آتش سنگینی را ندارد که رژیم علیه بلوچها کردها ترکهای اذربایجان اعراب اهوازی و دیگر اقلیت‌های قومی به کار می‌برد.

معترضان جوان‌تر می‌دانند که ریشه‌های اولویت‌بخشیدن به هویت فارسی ایرانی بسیار باسابقه‌تر از رژیم فعلی است. برتری‌جویی نژادی به دوران مستعمراتی رضاشاه پهلوی برمی‌گردد که تاریخ کشورگشایی امپراتوری ایران و برتری ذاتی ظاهرا مرتبط به فارسها بر اقوام «دون‌پایه‌تر» غیرفارس را شدیداً ترویج می‌کرد و روایت رمانتیک‌ی از آن ارائه می‌داد. توقع این بود که این اقلیت‌ها الحاق مناطق خود و ریشه‌کنی فرهنگ تاریخ و زبان‌های خودشان را بپذیرند و به همگون‌سازی تن دهند. کسانی که خواستار آزادی حکومت غیرمتمرکز و حق حفظ زبان و فرهنگ خود بودند هم در آن زمان و هم امروز افرادی عقب‌افتاده آشوبگران افراطی و جدایی‌طلب به تصویر کشیده شده‌اند.

اقتباس چپ‌نما و پرشور خُمینست‌ها از جهان‌بینی عمیقاً برتری‌جویانه و امپریالیستی‌ای که گویا قرار بود آن را سرنگون کنند طبیعتاً طنز تلخی در خود دارد. در واقعیت جمهوری به اصطلاح اسلامی ایران عمیقاً امپریالیستی است و قانون اساسی آن «وظیفه» صدور «انقلاب اسلامی» را در منطقه و در نهایتاً در جهان تأیید کرده است. همان‌طور که حالا منطقه دریافته است این در عمل یعنی دین‌سالاری توسعه‌طلبانه.

در حالی که نسل جوان‌تر فارس‌های ایران خسته از طرز فکر سرکوبگرانه خُمینست‌ها به شکلی فزاینده نژادپرستی رژیم و نقض بی‌رحمانه حقوق و فرهنگ اقلیت‌های قومی را زیر سوال می‌برند نسل‌های قدیمی‌تر خصوصاً کسانی که خواستار بازگشت سلطنت استبدادی شاه به جای نظام حکومتی دموکراتیک و کثرت‌گرا هستند ظاهر هنوز این جهان‌بینی را کنار نگذاشته‌اند. گروه‌های اقلیت قومی کشور به طور حداکثری چنین رویکردی را گامی واپس‌گرا می‌بینند. تغییری صرفاً در طعم و رنگ حکومت مطلقه به جای پیشرفت واقعی در جهت آزادی و تاسیس یک نظام مدرن کثرت‌گرا غیرمتمرکز و دموکراتیک.

البته جوانان ایرانی با هر پیشینه‌ای که داشته باشند خواستار پیشرفتی هستند که مدت‌هاست از آن محروم اند و خواستار آزادی حقوق بشر و یک نظام منصفانه برای همه هستند و می‌خواهند به آینده و قرن ۲۱ نگاه کنند نه اینکه بخواهند یک بار دیگر به عقب و نظام قبلی بازگردند.

حامد کنانی نویسنده (<https://twitter.com/kananihamed>) ساکن لندن در «موسسه دیالوگ برای مطالعات و تحقیقات» بر نیاز به هماهنگی بین اپوزیسیون فارس-ایرانی و اقلیت‌های قومی به منظور دستیابی به یک اپوزیسیون واقعا منسجم تأکید کرده است: «اتحاد یک ایده رمانتیک مبهم نیست و به کار جدی نیاز دارد و گروه‌های اپوزیسیون فارس باید تلاش کنند تا از مسئله مبارزه ملی اهوازی یا کردها بلوچها ترکها ترکمن گیلکها و غیره پرهیز نکنند. آنها فقط آزادی‌های اساسی و حقوق مدنی عمومی را که حداقل مطالبات است نمی‌خواهند بلکه حکومت غیرمتمرکز هم می‌خواهند... تا این نظام سرکوب کنونی و استعمار داخلی پایان یابد و آنها راهی برای حفظ موجودیت و هویت فرهنگی خود داشته باشند».

این نکته را تمام افرادی که از گروه‌های ایرانی طرف مصاحبه قرار می‌گیرند بارها تأکید کرده اند یعنی نیاز به اتحاد واقعی بین تمام اقوام ایرانی در مقابله با رژیم برای حفظ هرگونه امید واقع‌گرایانه به اتمام حاکمیت آن در آینده نزدیک و ایجاد تغییر واقعی.

مثل بسیاری دیگر از مخالفان مهدی جلالی تهرانی نویسنده و کنشگر سیاسی جوان فارس-ایرانی که حالا در تبعید در آمریکا زندگی می‌کند خوش‌بینی خود را نسبت به آینده هر چند آمیخته به احتیاط بیان می‌کند. او با تقاضای کنانی برای هماهنگی بیشتر همصدا است و می‌پرسد: «آنچه از آن مطمئن ایم این است که انقلاب شروع شده است و اینکه ما به نقطه بی‌بازگشت رسیده ایم ولی کی این انقلاب موفق خواهد شد غیرممکن است که با اطمینان درباره زمان صحبت کنیم چون اتحاد واقعی و استراتژی جمعی برای همه مردم ایران وجود ندارد» ❖

**RECOMMENDED**



تحليل کوتاه

### شبه نظامیان عراقی و تهدیدی تازه و جدی علیه کشورهای حوزه خلیج فارس

۲۳ اکتبر ۲۰۲۲



حمدی ملک،  
مایکل نایتز

(fa/policy-analysis/shbhnzamyar-raqy-w-thdydy-tazh-w-jdy-lyh-kshwrhay-hwzh-khlyj-fars/)



تحليل کوتاه

### پروفایل: گروه شبه نظامی کتاب ائمة البقیع

۲۳ اکتبر ۲۰۲۲



مسی ریاد،  
حمدی ملک،  
مایکل نایتز

(fa/policy-analysis/prwfayl-grwh-shbh-nzamy-ktayb-aymt-albqy/)



#### BRIEF ANALYSIS

### Will Haftar's heir be an ally of the Russians or the Americans?

۲۱ اکتبر ۲۰۲۲



Khalil El Hasse

(/policy-analysis/will-haftars-heir-be-ally-russians-or-americans)

#### TOPICS

(fa/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/) دمکراسی و اصلاح

(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

(fa/policy-analysis/amwrdakhly-ayran/) امور داخلی ایران

#### REGIONS & COUNTRIES

